

5. Чуєнков Ф.Є. Необхідність створення внутрішнього аудиту як суб'єкта внутрішньогосподарського контролю // Інвестиції: практика та досвід. — 2010. — №17. — С. 58—62.

6. Філозоп О.В. Петренко Н.І. Правові основи організації внутрішнього аудиту в Україні / О.В. Філозоп // [Електронний ресурс] — <http://www.nbuv.gov.ua>.

Безручко Х.В., студент
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник — ст. викл. Ю.А. Шевченко

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТРАНСПОРТНО-ЗАГОТІВЕЛЬНИХ ВИТРАТ

У зв'язку із введенням у дію Податкового кодексу України (далі — ПКУ), все більшої актуальності набуває правильність та своєчасність відображення в обліку транспортно-заготівельних витрат (далі — ТЗВ) під час реалізації продукції, зважаючи на підвищену увагу до визнання таких витрат для потреб обчислення об'єкта оподаткування податком на прибуток. Основні проблемні аспекти виникають під час обліку транспортно-заготівельних витрат при їх включенні до собівартості готової продукції, а також при визначенні складу транспортно-заготівельних витрат, що може не збігатися у податковому та бухгалтерському обліку.

Згідно пп. 14.1.228 ПКУ транспортно-заготівельні витрати повинні входити до складу собівартості придбаних матеріалів, малоцінних та швидкозношуваних предметів та всіх інших запасів, визначених відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку, що застосовуються в частині, яка не суперечить положенням ПКУ.

Проте на практиці на багатьох підприємствах ТЗВ обліковують на рахунку 93 «Витрати на збут», без включення до собівартості запасів, які вибули. На нашу думку, таке відображення ТЗВ є помилковим і може спричинити викривлення у результатах діяльності підприємств.

Згідно з п. 9 П(С)БО 9 «Запаси» ТЗВ мають включатися до первісної вартості придбаних запасів з використанням одного з методів розподілу:

1) метод прямого розподілу — ТЗВ прямо включаються до собівартості кожної конкретної одиниці придбаних запасів;

2) метод окремого субрахунку — ТЗВ обліковують на окремому субрахунку і збільшують вартість використаних запасів шляхом розподілу з використанням середнього відсотку.

Сутність **методу прямого розподілу** полягає у розподілі суми ТЗВ за кожною окремою поставкою запасів пропорційно до вартості придбаних запасів. Суму ТЗВ, яка за розрахунком припадає на кожне найменування придбаних запасів, бухгалтер записує, як правило, або прямо у накладній постачальника, або в окремому аркуші-розрахунку. Уже на підставі такого розподілу дані за кожним найменуванням запасів відображаються у бухгалтерському обліку.

Сутність **методу окремого субрахунку** докладно розкрита у п. 9 П(С)БО 9 «Запаси».

Пропонуємо розглянути приклади розподілу ТЗВ за кожним методом окремо.

Задача. На початок звітного місяця залишок ТМЦ на складі підприємства, що враховуються на субрахунку 201 «Сировина і матеріали», становить 2300 грн. Крім того, сальдо по субрахунку 200 «Транспортно-заготівельні витрати» — 150 грн протягом звітного місяця підприємство одержало від постачальника:

1) матеріали А — 50 шт. за ціною 8 грн на суму 400 грн.

2) матеріали Б — 6 шт. за ціною 800 грн на суму 4800 грн.

Загальна вартість придбання — 5200 грн (крім того ПДВ — 1040 грн). На склад підприємства зазначені запаси доставлені автотранспортом сторонньої організації, за що виставлено рахунок на суму 240 грн (у т.ч. ПДВ — 40 грн).

У звітному місяці було використано: матеріали А — 50 шт., матеріали Б — 5 шт.

Методу прямого розподілу

У нашому прикладі сума ТЗВ розподіляється пропорційно до вартості запасів таким чином:

• на вартість матеріалів А — $200 : 5200 \cdot 400 = 15,38$ грн. При цьому ціна однієї одиниці з урахуванням ТЗВ становитиме 8,31 грн $((400 + 15,38) : 50)$. Вартість матеріалів А разом із ТЗВ становитиме — 415,38 грн $(400 + 15,38)$;

• на вартість матеріалів Б — $200 : 5200 \cdot 4800 = 184,62$ грн вартість одиниці матеріалів Б з урахуванням ТЗВ становитиме 830,72 грн $((4800 + 184,62) : 6)$. Вартість матеріалів Б разом із ТЗВ — 4984,62 грн $(4800 + 184,62)$.

Загальна вартість запасів разом з ТЗВ складе 5400 грн $(5200 + 200)$. Вартість використаних протягом місяця запасів становитиме 4361,54 грн, в т.ч.: матеріалів А — 207,69 грн $(415,38 : 50 \cdot 25)$; матеріалів Б — 4153,85 грн $(4984,62 : 6 \cdot 5)$.

Метод окремого субрахунку

Розраховуємо середній відсоток ТЗВ за звітний місяць:

$$\text{Середній \% ТЗВ} = \frac{\text{ТЗВ на початок місяця} + \text{ТЗВ за звітний місяць}}{\text{Залишок ТМЦ на початок місяця} + \text{Вартість ТМЦ, що надійшли за місяць}}$$

Середній відсоток ТЗВ за звітний місяць у нашому прикладі становитиме: $0,0467 = (150 + 200) : (2300 + 5200)$ або 4,67 %.

Сума ТЗВ, яка відноситься до ТМЦ, що вибули, становитиме 196,00 грн ($0,0467 \times 4200$), у т. ч.: до матеріалів А — 9,33 грн ($0,0467 \times 200$); до матеріалів Б — 186,67 грн ($196,00 - 9,33$).

Результати розрахунків і кореспонденції рахунків з обліку ТЗВ відображено в табл. 1—3.

Таблиця 1

ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ РОЗПОДІЛУ ТЗВ ЗА МЕТОДОМ ПРЯМОГО РОЗПОДІЛУ

№ з/п	Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, грн
1.	Оприбутковано запаси на підставі накладної постачальника з урахуванням ТЗВ	201	631	5200
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	1040
3.	Відображено ТЗВ у вартості запасів	201	685	200
4.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	685	40
5.	Списано вартість витрачених матеріалів	23	201	4361,54

Таблиця 2

ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ РОЗПОДІЛУ ТЗВ ЗА МЕТОДОМ ОКРЕМОГО СУБРАХУНКУ

№ з/п	Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, грн
1.	Оприбутковано ТМЦ, що надійшли на склад	201	631	5200
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	1040
3.	Сформовано ТЗВ за звітний період	200	685	200
4.	Списано вартість використаних матеріалів А	23	201	200
5.	ТЗВ, що відносяться до використаних матеріалів А	23	200	9,33
6.	Списано вартість використаних матеріалів Б	23	201	4000
7.	ТЗВ, що відносяться до використаних матеріалів Б	23	200	186,67

РІЗНИЦЯ, ЯКА ВИНИКАЄ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ НАЗВАНИХ МЕТОДІВ, ГРН

№ з/п	Ознака	Метод прямого розподілу	Метод окремого субрахунку	Різниця, +/-
1	Вартість матеріалів витрачених за звітний період з урахуванням ТЗВ	4361,54	4596,00	234,46

Таким чином, точно визначений на підприємстві порядок віднесення ТЗВ до складу запасів, використаних у поточному періоді, забезпечить правильне відображення та визначення витрат підприємства.

Оскільки періоди понесення ТЗВ і включення їх до витрат можуть не збігатися, ТЗВ необхідно обліковувати в окремих регістрах. Регістри бухгалтерського обліку для таких цілей непередбачені. Можна завести окремий регістр довільної форми, в якому на підставі первинних документів відобразатиметься інформація про суму понесених та списаних ТЗВ у звітному періоді.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Затверджено наказом Мініфіну України від 20.10.1999 р. № 246.
2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Затверджені наказом Мініфіну України від 10.01.2007 р. № 2.

Бернацька Є.В., магістрант
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник — к.е.н., доцент О.Г. Бірюк

**ОБЛІК ПРОДАЖУ ВИРОБНИЧИХ ТА НЕВИРОБНИЧИХ
ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ**

Ефективне використання основних засобів зумовлює необхідність впровадження на підприємстві науково обґрунтованої системи обліку основних засобів, яка б відповідала вимогам управління. У зв'язку із постійними змінами в законодавстві України перед бухгалтерами постають питання щодо особливостей відображення операцій з вибуття основних засобів, які мають значний вплив на результати діяльності підприємств. Зокрема, найбі-